

(/)

[🏠 \(/\)](#) > [1. Verdenskrig \(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53)

> [Bøger \(http://www.historie-online.dk/boger\)](http://www.historie-online.dk/boger)

> [Anmeldelser \(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5) > [Grænsen er nået](#)

← [Forrige artikel \(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/genforeningen\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/genforeningen)

Grænsen er nået

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2335

Del artikel: [f](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/graensen-er-naet) (https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-

online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/graensen-er-naet) [🐦](#)

(https://twitter.com/home?status=. Aktiviteten kan ses på [online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/graensen-er-naet\) \[in\]\(#\)](http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

([online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/graensen-er-naet&title=\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

Elisabeth Aasted Schanz og Nils Arne Sørensen

Grænsen er nået. Agitationsplakater fra grænselandet 1920

Gad. 176 sider. 249,95 kr

“Nu kalder Danmark på sine børn”

Af Ester Monrad, cand. mag i dansk og historie

Hvert år har sit jubilæum. Således var et år dedikeret til Luther i anledning af, at det var 500 år siden Reformationen. Et år var det 250-året for komponisten Bachs død, for nylig var det 30-året for Murens fald. På skift tages forskellige ting op og dyrkes for en stund.

Men så er der også fejringen af "100-året for", og her får man på en lidt interessant måde år for år gennemspillet historien for præcis 100 år siden. 100-året for Titanics forlis blev et par år efter fulgt af 100-året for 1. verdenskrigs udbrud, dernæst 100 året for kvinders stemmeret, i 2017 var det 100 året for den russiske revolution og siden 100-året for 1 verdenskrigs afslutning. Nu er "vi" så nået frem til en fejring af noget, der for alvor angår Danmark, nemlig Genforeningen tilbage i 1920.

I den anledning er bogen *Grænsen er nået – Afstemningsplakater fra Grænselandet 1920*, skrevet af Elisabeth Aasted Schanz og Nils Arne Sørensen på Gads forlag, udkommet.

Bogen har, som titlen antyder, sit fokus på de afstemningsplakater, der gjorde sit for at overbevise befolkningen om, at de skulle stemme enten dansk eller tysk ved afstemningen. Historien er sandsynligvis velkendt, efter den tabte krig i 1864 måtte Danmark afgive områderne Slesvig, Holsten og Lauenborg til Preussen, det senere Tyskland. Men efter Tysklands nederlag i 1918 åbnede der sig en mulighed for, at visse landområder med ikke-tyske rødder eller områder med mindretal eller blandede befolkningsgrupper ved afstemning kunne beslutte, om man fortsat ville være en del af Tyskland. Således også de tidligere danske områder.

Bogen indeholder naturligvis et omfattende billedmateriale i form af virkelig mange eksempler på valgplakater. Derudover er der flere omfattende afsnit, der klart og præcist redegør for de historiske begivenheder fra Treårskrigen og frem til tabet af områderne, sindelagsgrænsen, afstemningen, Påskekrisen, genforeningen, plakatkunstnere og meget andet. Disse afsnit tjener naturligvis det formål at skabe sammenhæng og forståelse for den kontekst, som plakaterne er skabt i. Og det kan være nødvendigt at forstå disse, da plakaterne i høj grad trækker på mange og forskellige historiske begivenheder og motiver, ligesom der er mange eksempler på sproglige finurligheder og referencer i plakaterne, som det er nødvendigt at få forklaret.

Som historielærer på VUC benytter jeg, som mange andre, ofte plakaterne i undervisningen i et forsøg på at vise, hvilke nationale kræfter og historiske begivenheder der var i spil i disse år. Jeg er således bekendt med de mest kendte plakater – drengen med flaget, der appellerer til sin mor om at stemme dansk, Heimdal, der står midt på grænseovergange ved Kongeåen og blæser i sit horn for at kalde folk til at stemme dansk, eller bogens omslag med mor-Danmark, der kalder på sine børn og den skræmmende tyske ørn i baggrunden. Derfor har det været ekstra interessant at dykke ned i denne bog og se, hvor mange og forskellige plakater, der rent faktisk findes. Der er for eksempel mange og spændende eksempler på tyske plakater, og det er interessant at se, hvordan agitationen er foregået på den side af grænsen. Faktisk viser det sig, at man i plakaterne tit trækker på de samme virkemidler; historien, naturen, økonomien og de nationale følelser, men på de tyske plakater altså med modsat fortegn. Alle plakater, danske som tyske er grundigt forklaret og analyseret således, at man får en forståelse for idéen bag de enkelte plakater.

Afslutningen af bogen var umiddelbart ukendt stof for mig, idet der her fokuseres på tilsvarende afstemninger i resten af Europa og et kig på plakaterne fra disse afstemninger. Her viser det sig, at agitationen i andre områder i Europa, fx det polske eller Østrig-ungarske område tit var mere

voldsomme end de tilsvarende plakater i Danmark, og også her får man en grundig indføring i baggrunden for plakaterne.

Grænsen er nået er læservenlig både i indhold og layout, og man kan få meget tid til at gå med at studere de forskellige og ofte virkelig flotte plakater – og sidenhen læse forklaringen bag. Her møder vi et helt bestemt stykke Danmarkshistorie, der på interessant og flot vis er med til at sætte fokus på og fejre 100-året for Genforeningen. God læselyst.

[Historie-online.dk, den 23. marts 2020]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/genforeningen>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

(<http://www.historie-online.dk/boger/hitlers-foerste-verdenskrig>)

Klima og katastrofer

Ny serie i podcasten "Åsteder"

(<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/klima-og-katastrofer>) (<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/klima-og-katastrofer>)